

ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΡΩΜΗ

«Μουσική στον εικοστόν αιώνα»

Αυτό είναι το θέμα, για τη συζήτηση του οποίου εκλάσε τους ειδικούς σε μία διεθνή μουσική γιορτή το «Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτισμού» Γενεύης, εν συνεργασία με το «Ορχήστρα για την ελευθερία του πολιτισμού» και το «RAI» (= Radio Italiana) στην Ίταλη πρωτεύουσα. Το πρόγραμμα της γιορτής άποτελούσε: η πρώτη εκτέλεσις έργων μουσικής δωματίου κα δρχήτορας δώδεκα συνθετών, που είχαν λάβει μέρος στον παγκόσμιο διαγωνισμό για το βραβείο που ερίστυουρήματος του εικοστού αιώνας», που είχε προκηρυχθή, και έπειτα δημόσια συζητήσεις μεταξύ συνθετών, έρμηνητών και κριτικών, πάνω σε φλέγοντα μουσικά θέματα, στις όποιες έλαβον μέρος οι όνομαστώτεροι άντιπρόσωποι της σύγχρονης μουσικής ζωής που είχαν συγκεντρωθή για το σκοπόν αυτό από 25 Ευρωπαϊκά κράτη στην παρά των Τίβερην αιωνίαν πόλιν. Το έργο ηθλαδθ που άντιμετώπισαν, δέν ήταν από τά εύκολώτερα. Νά πρέπει επί 12 ήμέρες (από τις 4 έως τις 15 'Απριλίου) απόγευμα και βράδυ, να παρακολουθούν μία συναυλία με άγνωνους συνθέσις, και κάθε πρωίν να συζητούν πάνω σε διάφορα καλλιτεχνικά θέματα, είνε σχολεία, ίκανές να άνευρίσουν κάπως κι' αυτούς τους έπαγγελματίες κριτικούς, μουσικολόγους, και άλλους ειδικούς, όσο και άν όποτεθή πως είναι συνειθισμένοι σε υπερβολικό φόρτο τέτοιας εργασίας.

Γενικά άνεμένετο άποτελεσματικώτερη ή δημοσία συζήτηση, εις την όποιαν έξεξεθόσαν τά θέματα: «Μουσική και σύγχρονη κοινωνία» «Άθρητική και τεχνική» «Έρμηνηται, συνθέται και Κοινων» «Μουσική και Πολιτική» «Ο συνθέτης και ο κριτικός» «Τό μέλλον της; Όπερας». Όσο μπορεί να κρίνη κανείς από τις πληροφορίες, που μάς μεταδίδει σχετικά μ' αυτές ο ήμερησιος και περιοδικός τόπος, οι άπόψεις που όποστήριζεν οι διάφοροι ρήτορες έκίνηθηκαν μέσα σε 'αίσιον άπόλυτος συμβολικά. Δέν ακούσθηκαν ούτε νέες ιδέες και γνώμες, ούτε πρό πάντων νέα επιχειρήματα σε θέματα που παρουσίαζαν τόσο ένδιαφέρον, πράγμα που έμειναν κάθε μέρα των όριθών των προσώπων που συμμετείχαν στη συζήτηση, έτσι που τελειωτικά έγινε ημδμιόνος, Μονάχα όταν έθιχθηκε το θέμα «Μουσική και πολιτική» και ακούσθηκε ή διαμαρτυρία του κομμουνιστά Ίταλου συνθέτου **Mario Zagreb** που έφερε θριμύστα τους όργανιστάς της γιορτής γιατί δέν είχαν καλέσει ο' αυτήν και εκπροσώπους των άνατολικών κρατών, έδόθηκε κάποια μεγαλύτερη ζωήροτης στην ατμόσφαιρα της σοβαρής ευλαβικής αισθήσεως της «Καθμημιές **Santa Cecilia**, όπου ελάβαιναν χάραν οι καθημερινές αυτές πρωινές συζητήσεις. Ός τόσο όταν ή αντίθετη του μεριτά του άποκτήθηκε ότι «στις δυτικές χώρες ποτέ έως τώρα ο πολιτικός ίδεας και αντίληψης ενός συνθέτου δέν εστάθηκαν έμπόδιο στην πρό του κοινού έρμηνηται των έργων του, ενώ αυτός ο ίδιος στις άνατολικές έξ αίτιας των καλλιτεχνικών του πεποιθήσεων είνε ζήτημα δν θα είχε πολλές έπίδες επιτυχίας με τις συνθέσεις του», δέν βρήκε ν' άπάντηση πρόσ ύπεράρτισή του τίποτα άλλο πεισιτώρο παρά

την πασιγνώστη τετριμμένη, όσο και παράξενη γνώμη που κατά κόρον έπαναλαμβάνεται ο' όλων των ειδών τά δλοκληρητικά κράτη, ότι: «μόνο ή Τέχνη που έμπνέται από πολιτική ήθελοσσια έχει δικαιώματα ύπαρξεως και δυνατότητα να διατηρηθή στη ζωή, ενώ κάθε άλλη άπλώς εφορμαλιστική» πρέπει άουζητητεί ν' άπορρίπτεται.» Αυτό βεβαία έπιδοκίμασθηκε ένθουσιωδώςτάτα από όλους τους πολλούς όμοιόδετάς του, που παρευρίσκοντο στην άθουσα, άν και δυστυχώς ο σύνητροφος **Mario Zagreb** παρέλειψε να έξηγήσει κάπως διεξοδικώτερα τι ακριβώς έννοεί λέγοντας «έμπνευσμένη από πολιτική ήθελοσσια» και πρό πάντων ίδως αυτός ο όρος μπορεί να έκδηλωθι προκειμένου πώως για μουσική. Μ' όλα αυτά άναγνωριστική χωρίς κανένα φθόνο, από όλους τους λομβάνοντας μέρος στη συζήτηση ή άνεκτημένη ύπρεσσια που ο ρήτορα προσέφερε, ζωηρότητας και φαίδρονους της ώς τότε κυριαρχούσα μονοτονία και πλήρη με την σε άνόθευτη κομματική εφρασεολογία θορυβώδη δημηγορία του. Κ' ή άναγνώριση αυτή ήταν ή άμοιβή του.

Έκείνο που σκόιχσε πολλές σκέψεις και διαταγμούς ήταν ή άπόφασις για την διανομή των τριών βραβείων που προέβλεπε ο διαγωνισμός — από ένα σε κάθε είδος — ο' ένα κοντοέρτο για βιολι και ο' ένα έργο μουσικής δωματίου και ένα όρχήστρας. Η έπιμελέτης, και όπό την προεδρεία του έξαιρετικού Βέλγου Μουσικολόγου **Paul Colael** έπιτροπή, που έπιφορτίστηκε μ' αυτήν την ύπρεσσια, δπως ήταν φυσικό, δυσκολεύεται να άποφασίσει να δόση τον άπαιτητικώτατο τίτλο του άριστοεργήματος του εικοστού αιώνας», που διεξεδίχσαν με τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό για το έργο τους δώδεκα συνθέται από διάφορες χώρες: οι **Yves Baudrier** και **J. S. Martinet** (Γαλλία) ο **Giselher Klebe** (Γερμανία) ο **Conrad Beck** και **Wladimir Vogel** (Έλβετία) ο **Mario Peragallo** και **Camillo Togni** (Ίταλία) ο **Bernd Bergel** (Όστρία) ο **P. L. Frickel** (Άγγλία) και οι **Lou Harrison** και **Ben Weber** (Ηνωμένα Πολιτεία). Οι δώδεκα παρτιτούρες (4 κοντοέρτο, τέσσερα έργα όρχήστρας και 4 μουσικής δωματίου), παρεδόθησαν στην έπιτροπή και έρμηνηθήσαν άνανώμως, δηλωμένες μόνο μ' έναν όριθμό. Έπομένως ή έπιτροπή δέν έγνωρίζε τά όνόματα των συνθετών, έτσι ώστε ή άπόφασις της να μπορεί να έξεσφαλισθή ως άπόλυτος άνεπηράσται και στυριμμένη στην άποκειμενικά καλλιτεχνική έντύπωση που έβλεπε από τά έργα. Όμόφωρη ύπάρξε ή κρίσις της στην άπόφασι να δοθι άδριμύστο το βραβείο στο κοντοέρτο για βιολι του **Mario Peragallo**, έργο, πουσιωσίωτα σε φαντασία, που έξανταλει όλες τις δυνατότητες της τεχνικής του βιολιού και σχηματίζει ένα τέλειον άντίτροπο στο προηγώμο του κοντοέρτο για πιάνο, έπίσης θομισστώ, που είχε γίνει δεκτό με τόσο δικαιολογημένο ένθουσιωσισμό. Ένώ αντίθετα συζητήθηκε με άριστη θριμύτητα ή άπόφασις της για τά δυο άλλα βραβεία που εδόθηκαν έξ ήμισιαις το καθένα: στους Βλάντιμιρ Φόγγελ και Γκιζελερ Κλέμπε για τά έργα της όρχήστρας και στους **J. S. Martinet** και **Lou Harrison** για τά έργα τους μουσικής δωματίου. Συγκεκριμένως πολλοί έβρισκαν ότι δίζιγε περισσότερο από άπόφωση θεματικής ούσίας και συγκε-

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

τρομένης φόρμας, το «Movimento» για όρχηστρα του Έλβετου Conrad Beck από τις σε πολλά μέρη τους άρκετά μουσόντες 96 παράλλαγες, γραμμένες σε δωδεκάτονο σύστημα επάνω σ' ένα θέμα ραφωδικό χαρακτηρισμού που άκοπα διακρίνεται ή προσάβεται μιας εμφανίσεως προσωπικής έκφρασεως, και αναντίρρητα καιροποιούμενου σοβάρου και ελλικρινούς συνθέτου Giselher Klebe.

Από το πλήθος των συμφωνικών που έδωθησαν υπό την διεύθυνση των Αρχιμουσικών, Fernando Previtali (Ρώμη) Victor Desargens (Γενεύη) Frans André (Βρυξέλλες) Robert Croff (Ηνωμένοι Πολιτείες της Αμερικής) Hans Rosbald (Μιάντεν-Μπάντεν) Herman Scherchen (Έλβετία) κ. ά., και άφηνε τους άκοποιούς να σχηματίσουν μία γενική συνοπτική έββα για την πορεία της σύγχρονης μουσικής, άξιζει να σημειωθούν από πάντων δύο τουλάχιστον, σαν γενόνοτα έξαιρετικής σημασίας. Στην πρώτη εξέλιξη ελάτρωσα τα τήν εμφάνισή τους στο βάθρο του διεθνητού όρχηστρα, ά πρό πολλού, λόγω βαρύτερου νοσήματος, άπομακρυνόμενος από την ενεργό άνδιουργική κίνηση Darius Milhaud. Έρμήνευσε με τη συνηθισμένη του λεπτότητα και πρόφακτι πνευματώστατα τον «Σωκράτης» του Eric Sallie (όλοο άκράτησε τό μέρος της σολίστ ή περίρμη Βελγικής καλλιτέχνης Suzanne Danco) και ή έρμηνεία του αυτή έγοήτευσε, άπεγοήτευσε όμως έπειτα με την έκτέλεση της 5ης συμφωνίας του, που φέρει τήν καταπληκτική όρισημό του έργου 32, όλοο που έκριθη περισσότερο θεορωδής παρά πραγματικά συν-υτή. Η άλλη που άποτελούσε τήν τελευταία βραδυά της γιορτής και άν-υτήρητα τό ποιστικώς και άπό καλλιτεχνικής άποφάσεως όριστο σημείο της ήταν ή εμφάνισή στο βάθρο του Αρχιμουσικού του Igor Stravinsky που διεηόθη με μετρήμενες ποιστικώς και όποβλητικώτατες κινήσεις έργα του. Τα έργα αυτά όποχρέωσαν και τό δούκοπό ριζοσπαστικώς νεαρούς άντιπροσώπους του δωδεκάτονου συστήματος, που έβρισκαν ώς τώρα τό Στραβίνσκιο «έξεπερωμένον» να όμολογήσουν, ότι όρίσταντο και άυτοί δυνατήν τήν γοητεία της προσωπικότητός του τόσο άπό τό έρμηνεύομενα έργα, όσο και άπό τόν τρόπο της έρμηνείας τους. Τη μεγαλύτερη εντύπωσή άφανε τό περίφημο οσπέτιό του Ρώσσου δημογούρου για πνευστά, έγχορδων και πιάνο, που έγράφηκε τό 1953 και παίχτηκε με τήν εκάστρα αυτή ή πρώτη φορά στην Εύρώπη. Τό μεσαίο άκρίβδως μέρος του έργου άυτού, που ό συνθέτης τιτοφόρησε «Πλασκάκι» άποτελεί ένα είδος περιέρου και όδύρωμοπο συμβιβισμοπό του με τήν τεχνική συνθέσεως του Anton von Webern. Τό γεγονός δέ ότι, όπως λέγεται, πριν τό γράψη παρήγγειλε στην Universal Edition της Βιέννης όλες τις περιτομήδες των έργων του Schonberg, του Webern και του Alban Berg για να τις μελετήη λεπτομώρως, είνε, — όταν ληθώδον ότι όβνι τό 72 χρόνια του — όχι μονάχως και άπόδειξις της ακατάβλητης ζωτικότητός του με τό έρευνητικώπό του πνεύματος, αλλά και κάτι που θάπρεπε να κίνη η άναρχήσσουν όλους έκείνους, που πίστεφταν, πως ή Πασακάλια αυτή, δέν ήταν παρά μία περσοτική ιδιοτροπία. Ένας άπό τόδε μεγαλύτερους Γερμανούς μουσικοκριτικούς, έπι τη εκάστρα αυτή διερωτάται με κάποιο δικίο: «Πρόκειται έδώ για μία προτομομοσία συνδυασμοπό της προσωπικής τεχνοτροπίας του Στραβίνσκιο και του συστήματος του Schoenberg; Μήπως στό μέσον του αιδώνος που βρισκόμαστε δέ φθάσαμε σε μία συνάντησή της πλαιούς και της Νέας Γενεύης;

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

Ένα βλέμμα σε μερικά προγράμματα θερινών μουσικών έορτών του 1954.

(βλέπε σχετικώς και τεύχος δέ σελίδ 15 στήλη 1.)

Χελσίνκι Φινλανδίας: Στάς 10 Ίουλιου άρχίζουν οι μουσικές γιορτές προς τιμήν του Σιμπέλιους και τό τς όποιες θα έκτελεσθούν οι 7 συμφωνίες του Φινλανδοπό συνθέτου, τό κονταέρτο του για βιολά και τό μεγαλύτερο μέρος των έργων του για μουσική διαμπίου. Στις γιορτές αυτές θα μετάρουν οι διευθύνοντες όρχήστρας Leopold Stokowski, Eugen Ormandy, Kirsten Flagstad και οι βιολονιστές Isaac Stern και Richard Odnopoff.

Όλλανδικό Φεστιβάλ. Έπί ένα μήνα, από τις 11 Ίουλιου—15 Ίουλιου, θα δοθούν στο Ίνστιτούτο της Χάγη και στο Σέβρινγιεν, πανημυρικές παραστάσεις, Ό θι-σος της Σκάλας του Μιλάνου δά δώση της «Cenerentola» του Ροσσίνι και τό «Theatre National Populaire» των Πρισιών έργα του Μολιέρου και του Κορνήλιου. Η «Όπερα των Κάτω Χωρών» θα παρουσιάσει τό έργο του Janacek «Άπό ένα εκκριτό σπίτι» Στο βάθρο του διευθνητού Όρχηστρα θα εμφανισθούν ό Άνσερμε, ό Όρνάντε, ό Κρίστε και ό Κλάμπερπερ, και ως σολιστ θα άκούσθη σ' ένα κονταέρτο ό Βίλχεμ Μπάχ-ου.

Στρασβούργον: Στις θερινές μουσικές γιορτές του δά δοθούν: «η Δημιουργία» του Χάυντε με τήν όνομαστή χορωδία της Μητροπόλεως του Στρασβούργου υπό τον Άρβάν Hoch. Ό Aloufio Argentos με τήν Έθνηνη Όρχήστρα της Μ-βρίτης θα έρμηνεύσουν Ισπανική και γαλλική μουσική, και ό Schostakowitsch θα διευθνή ό ίδιος της έκτέλεση του συμφωνία.

Μπρωτό: Στις θερινές γιορτές του που άρχισαν άπό τις 18 Μαΐου, θα δώση μονάχως: γαλλική μουσική (Roussel, Coplet, Florent Schmitt) ό André Cluytens θα διευθνή τήν όρχήστρα της Όπερας των Πρισιών. Έπί τη εκάστρα θα γίνη μια — άφαισις όρισωμυρημάτων φλαμανδικής, ισπανικής και πορτογαλλικής μουσικής

Λουκέρνη: Τό Collegium Musicum της Ζυριχής υπό τήν διεύθυνση του Πάουλ Σάχηρ, θα δώση όλην πλατεία του μνημείου των λεόντων, σερενάτες με όρχήστρα. Τις έρμηνεύει θεατρικών μουσικών έργων και τις συμφωνικές θα διευθύνουν μεταξύ άλλων ό Furtwangler, ό Cané III ό Rafael Kubelik.

Περούτζι: Τό πρόγραμμα των μουσικών γιορτών, που άρχίζουν στις 19 Σεπτεμβρίου είνε έξαιρετικώς ένδιαφορική μουσική. Δέ όλοκληρωό άφιρωμένο στην έκκληρωσιαστική μουσική. Στην εκκλησία του Άγίου Δομηνίκου θα δοθούν τά «Laudes Evangelii». Τήν προσηλαία αυτή της άναβιώσεως μεσαιωνικών βροηκτικώων θεατρικών έργων με τις σχετικές χορωδίες κατευθύνη ό Leonide Mossine.

Βενετία: Θα δώση ή πρώτη του «The turn of the screw» του Benjamin Britten, όπο τήν διεύθυνση του συνθέτου, μια συναυλία με σύγχρονη μουσική υπό τήν διεύθυνση του Leonhard Bern Stejn και τήν 11 Σεπτεμβρίου ό Sergin Celibidache θα διευθνή έργα άποκλειστικώς του Beia Bartok.

Μόναχον: Στις έρμηνεύες θερινές γιορτές δά άκούσθούν έργα του Μότσαρτ, του Βάγκνερ και του Ρίχαρντ Στράους, καθώς και ό «Παλεστρίνα» του Πρί-τανερ υπό τήν διεύθυνση των Robert Heger, Eugen Jochum, Joseph Keilberth, Rudolf, Kempe και Hans Knoppertsbusch. Σκηνοθετικώς ένδιαφορικός θα είναι ή «Άνιστοική Γουάκια» του Ρίχαρντ Στράους της όποιος ή νέα σκηνοθεσία άναμνέεται με έλλογη περιέργεια άπό όλους τους θεατρικούς κύκλους αλλά και άπό τό θεατρόφιλο κοινό τόσο της Βαυαρικής πρωτεύουσής όσο και των μελλόντων έπισκεπτών της.